

Futbol Club Barcelona contra Reial Madrid, el revisionisme històric i una batalla de memòria històrica

Víctor Garrido Teomiro, doctorand de la Universitat de Barcelona

Resum: Al llarg del 17 d'abril de 2023, el president del FCB a través d'una roda de premsa va acusar al Reial Madrid d'estar històricament afavorit per decisions arbitral, i considerat l'equip del règim. El mateix dia, el compte oficial de Twitter de dita entitat va treure un vídeo rebutant les acusacions i preguntant-se realment qui era l'equip del Règim franquista, posant com a exemples la cerimònia d'inauguració del Camp Nou, l'entrega d'insígnies del club a Francisco Franco, el seu nomenament com a soci d'honor, o que el FCB fos salvat de fer fallida fins a tres cops, entre d'altres arguments. La intenció amb aquest assaig és analitzar les referències històriques produïdes durant aquesta jornada, contextualitzar-les i realitzar una crítica des d'un punt de vista historiogràfic.

L'inici de la polèmica

El 17 d'abril de 2023 serà recordat a la història del futbol espanyol com el dia on Barça i Madrid van enfrontar-se, però lluny dels terrenys de joc, en aquesta ocasió a l'opinió pública, referent al passat històric d'ambdós clubs. A les 11 del matí, en una roda de premsa protagonitzada pel president del FCB Joan Laporta, en relació a les acusacions de corrupció per part de la premsa respecte al Cas Negreira (tema que també mereix un article a part). En un moment donat de la presentació, el President acusa al Reial Madrid d'haver estat afavorit històricament de decisions arbitral, considerat l'equip del Règim, entenent la referència a l'època franquista, a causa de la seva proximitat al poder polític,

econòmic i esportiu, fonamentat en la presència de personalitats amb vincles més o menys estrets amb l'entitat madrilenya al Comité d'Àrbitres durant 70 anys.

La rèplica no es faria esperar gaire, i el mateix dia al voltant de les 10:30 de la nit, el compte oficial de Twitter del Reial Madrid penjava un curt de quatre minuts i mig on apareixien les paraules del president blaugrana, acompanyades de preguntes retòriques com "Qui era l'equip del règim?", a més d'acusar al Barça de estar molt còmode durant el règim dictatorial franquista. A més a més, s'aporten documents gràfics mentre es citen esdeveniments com la inauguració del Camp Nou sota un procediment catòlic franquista, l'entrega d'insígnies d'or i brillants al Generalísimo, o que aquest últim havia salvat a l'entitat blaugrana en fins a 3 ocasions de fallida. Quant de cert hi ha en tot això?

Respecte al Comité d'Àrbitres i favors arbitrals

El tema de la direcció del Comité Técnico de Árbitros (CTA) o la nomenclatura del moment, no es cap novetat en la opinió pública. Ja el 28 de maig de 2015 el periodista Rubén Uría publicava un article a la pàgina web d'eurosport on feia un recull dels màxims dirigents de l'estament arbitral, i quina era la seva relació amb el club blanc.¹ De l'època del Colegio Nacional de Árbitros (CNA) trobem Alfonso Albéniz, primer president i ex jugador del Reial Madrid, Carlos Dieste, jugador entre 1914-15 i directiu entre 1914-21, Luis Colina Álvarez (1924-26) qui fos directiu del Reial Madrid entre 1919-20, Antonio de Cárcer (1926-28) també soci i directiu blanc, Alfonso Albéniz Jordana (1928-29) jugador i soci, i directiu entre 1913-21, Antonio de Cárcer y Disdier (1930-1936) per segona vegada president del CNA. Després de la Guerra Civil, amb la creació del Comité Central de Árbitros tenim a Eulogio Aranguren Labairu (1939-46) jugador del club blanc, soci des del 1911 i vicepresident de la Federación Española de Fútbol, Emilio Suárez Marcelo (1947), soci des de 1922 i membre destacat del Comité Organitzador de les Noces d'Or i la Comisió Econòmica del RM, Luis Saura del Pan (1951-52) ex jugador durant nou temporades al club blanc i gairebé 50 anys com a soci, també seria president de la FEF, Eulogio Aranguren Labairu (1952-53) en una segona

¹ Rubén URÍA, *Caretas fuera*, Eurosport, 28 de maig de 2015, recuperat d'internet (https://www.eurosport.es/futbol/caretas-fuera_sto4734193/story.shtml)

etapa, José Plaza (1967-70), ex jugador del filial Plus Ultra del Reial Madrid i repetiria una segona vegada entre 1972 i 1990. Aquests son tots els presidents que han tingut una relació directa amb el club blanc, ja sigui com a jugadors o directius, i s'han obviat altre tipus de relacions indirectes o presumptes simpaties. Cal destacar, per proximitat però també per a ser el cas paradigmàtic del conflicte entre l'estament arbitral i la resta d'equips en relació amb el RM, la figura de José Plaza. Escollit el 1967 pel president federatiu José Luis Costa, se li va atorgar tot el poder referent a les designacions, ascensos i descensos d'àrbitres. Va ser durant la seva presidència que un dels àrbitres de l'època, Antonio Camacho, va pronunciar la famosa frase de "con Plaza en el poder el Barça nunca ganará la Liga".² Durant aquesta primera etapa amb Plaza el RM guanyaria dues Lligues, i una l'Atlético de Madrid, i destacar que en aquelles tres Lligues el RM només va rebre un penalti en contra, mentre al FCB li van assenyalar 11 en contra i 5 a favor. També cal destacar que el 1980 es va aconseguir rebaixar el poder absolut de Plaza, habilitant un comitè de designació, on compartiria poder amb Fernando Vara de Rey, secretari de la Federación, i Antonio Martínez Lafuente, membre del Comité de Competición. Aquest sistema duraria 5 anys, i les següents Lligues anirien a parar a la Reial Societat per partida doble, l'Athletic Club de Bilbao també repetint dos anys consecutius, i al Futbol Club Barcelona la temporada 1984-85. Amb la tornada al poder absolut de Plaza l'any 1985, el Reial Madrid guanyaria 5 Lligues consecutives, fins que un cop dimitís al maig de 1990 per a tornar-se a presentar, i la Junta Electoral, en una època ja allunyada de les antigues pràctiques del règim, no li va permetre al haver renunciat voluntàriament al càrrec. La predicció d'Antonio Camacho s'havia complert en bona mesura, ja que durant l'etapa amb Plaza el FCB només va guanyar una Lliga, i va ser quan hi va haver una divisió de poders dins l'estament arbitral. Durant el seu mandat amb poder absolut, el balanç es d'11 Lligues per al RM, dues per a l'Atlético.

² Xavier G. LUQUE, *El poder de la designación*, La Vanguardia, 27 de març de 2023, recuperat d'internet (<https://www.lavanguardia.com/deportes/fc-barcelona/20230327/8854585/comite-arbitros-madrid-real-madrid-poder.html>)

Per citar un esdeveniment polèmic referent a decisions arbitrals, el conegut com a cas Guruceta es el màxim exponent. El 1970, en un partit de quarts de final de Copa entre Barça i Reial Madrid, els blancs tenien un 2-0 d'avantatge del partit d'anada. El partit de tornada, disputat al Camp Nou, s'arriba al descans amb un 1 a 0 favorable al conjunt blaugrana, i en un contraatac del RM on es produeix una falta clara per part del jugador blaugrana Rifé, però molt allunyada de l'àrea. L'àrbitre inexplicablement xiula penal, deixant l'eliminàtoria gairebé sentenciada.³ Aquest fet provocarà un escàndol general i provocarà la dimissió de Plaza, al considerar aquest que no es va recolzar a l'àrbitre suficientment.

La inauguració del Camp Nou

Entrant ja a tractar els punts exposats al vídeo, comença amb la cerimònia d'inauguració del Camp Nou, on a través d'un documental de l'època es fa referència a la presència del Ministro General José Solís Ruiz i el delegat d'Educación Física y Deportes José Antonia Elola-Olaso, així com el caràcter catòlic de la celebració, a mans del bisbe auxiliar de Barcelona, Narcís Jubany. També es posa èmfasi en com el President del FCB, Francesc Miró-Sans, portava una bandera d'Espanya amb la simbologia franquista. Tot això venia precedit amb la pregunta retòrica de "Cual fue el equipo del régimen?", establint la relació que si organitzes un esdeveniment cerimonial, amb personalitats del món franquista i simbologia d'aquesta, et converteix immediatament en franquista.

Cal entendre com es va produir la transformació del futbol un cop finalitzada la Guerra Civil Espanyola, a mans del nou règim franquista. El control de la Delegación Nacional de Deporte (DND) passaria a estar sota el control de falangistes i la direcció del general José Moscardó, un dels herois de la defensa de l'Alcázar de Toledo. Es produiria un sotmetiment de totes les activitats esportives a les directrius imposades pel règim, i en el món del futbol es va institucionalitzar la salutació feixista i el *Cara al sol* com a obligatoris en tots els

³ Ramon BARNILS FOLGUERA: *Història crítica del Futbol Club Barcelona*, 1.ª ed. Barcelona, Empúries, 1999, pp. 203-204.

campes de joc.⁴ A més a més, es va imposar tota una simbologia franquista i l'establiment del castellà com a única llengua oficial, fet que va significar que clubs com el Futbol Club Barcelona passessin a ser reconvertits en el Club de Fútbol Barcelona.⁵ També es va haver de modificar l'escut, i la part que ocupava la bandera catalana haurà de ser modificada i de les quatre barres vermelles, es passarà a tenir-ne solament dues. Tot això al mateix temps que es duia a terme una depuració a nivell nacional de totes les directives dels clubs de futbol a Primera Divisió. Es suspendran tots els estatuts i reglaments dels clubs a esperes de la formació de nous Consejos que hauran de ser aprovats per la Federación. Evidentment, aquests nous òrgans directius estaran formats per falangistes i persones afins al nou règim.⁶ Durant els primers anys del nou règim autoritari, les directives del Barça van estar completament controlades per persones com Enrique Piñeyro, Marquès de la Mesa de Asta que participaria de la Guerra Civil al bàndol sollevat, que era afí als principis del *Movimiento* i l'amistat amb el general Moscardó el situarà al capdavant de l'entitat blaugrana entre 1940-42, i 1942-43.⁷ També destacar la presidència de Josep Vendrell entre 1943 i 1946, coronel de l'exèrcit que també va lluitar al bàndol sollevat i *Delegado de Orden Público* en el moment de la seva designació com a president del FCB, allunyat del món del futbol i desconexor de la institució blaugrana, però encarregat d'evitar qualsevol tensió amb els organismes esportius nacionals, e imposar la seva disciplina al club.⁸ Vendrell serà l'últim president d'aquest període dominat per la imposició de directius militars vinculats a l'exèrcit i al *Movimiento*, i els pròxims presidents del FCB seran persones amb una vinculació directa amb l'entitat barcelonista, amb experiència a les Junes Directives, i pertanyents a una burgesia catalana del món tèxtil, que hauran de passar els filtres de la DND i ser considerats persones d'ordre i no reaccionaries

⁴ Teresa GONZÁLEZ AJA: "La política deportiva en España durante la República y el Franquismo" en Teresa GONZÁLEZ AJA: *Sport y autoritarismos, la utilización del deporte por el comunismo y el fascismo*, Madrid, Alianza editorial, 2002, p.183-184.

⁵ Alejandro QUIROGA: *Goles y banderas, Fútbol e identidades nacionales en España*, Marcial Pons, 2014, cap. 2.

⁶ Sense autor, *Franco contra el Barça*, Revista Sàpiens, consultat d'internet el 18-04-2023 (https://www.sapiens.cat/epoca-historica/historia-contemporania/guerra-civil-i-franquisme/franco-contra-el-barca_17662_102.html)

⁷ Xavier G. LUQUE, Jordi FINESTRES: *El Barça segrestat, set anys intervingut pel franquisme (1939-1945)*, Barcelona, Ara llibres, 2014, p. 111-112

⁸ Ibid. p 269-271

contra el règim. Qualificar la cerimònia d'inauguració del Camp Nou celebrada el 24 de setembre de 1957, sota la presidència de Francesc Miró-Sans, com a festeig afí al govern franquista e indicant una afinitat especial, es obviar el context històric en què es van produir els fets, suprimint les premisses sobre les que es va construir un nou futbol professional a Espanya després de la Guerra Civil i la instauració del règim autoritari franquista. Indicar una suposada simpatia i singularitat al fet d'exhibir simbologia franquista durant la celebració, quan el fet d'alçar el braç en sonar el *Cara al sol* estava legislat i era d'obligat compliment per a totes les entitats esportives del moment, denota una clara intenció de tergiversar la història e intenció d'assumir com a úniques i voluntàries accions que eren obligatòries per a tothom.

Entrega d'insígnies a Franco, i nomenament com a Soci d'Honor

És cert que el FCB va entregar en fins a 3 ocasions, algun tipus de medalla o simbologia al cap de l'Estat. La primera va ser l'entrega de la medalla d'or i brillants, donada el 27 de maig de 1951, a una final de Copa entre el FCB i la Reial Societat. La segona entrega es va produir el 13 d'octubre de 1971, com a commemoració de la inauguració del Palau Blaugrana en agraïment a part del finançament de les obres, i la tercera condecoració s'entrega el 27 de febrer de 1974, la Medalla d'Honor del Club.⁹ Respecte al nomenament com a Soci d'Honor de l'entitat blaugrana l'any 1965, no hi ha cap prova documental que contrasti la oficialitat d'aquest fet, i les imatges mostrades al vídeo que precedeix dita afirmació, veiem com apareix Agustí Montal entregant aquest suposat honor. Només fa falta donar un cop d'ull a la cronologia per a entendre que aquest fet es del tot impossible, ja que Agustí Montal va ser en un primer moment directiu a l'etapa de Narcís de Carreras (1968-1969) i president del FCB entre 1969 i 1977, per tant no podia ser qui fes entrega d'aquesta distinció al *Generalísimo*.

D'altra banda, l'entrega de medalles al *Jefe del Estado* s'ha sobredimensionat donant una importància que no s'ajusta a la realitat, i era un procediment protocol·lari d'obligat compliment en algunes ocasions, com la medalla entregada l'any 74. La història darrera aquesta entrega resulta bastant

⁹ Manuel TOMÁS, Frederic PORTA: *Barça Inédito*, Barcelona, Roca editorial, 2016, p.279

clarificadora, i es que en un primer moment aquest honor va ser entregat a la Penya Blaugrana de Manresa, sent la primera institució en rebre tal guardó. En assabentar-se les autoritats franquistes de la zona, van recriminar exhaltadament a Montal que se li fes entrega abans a una Penya Blaugrana aquesta distinció que al cap de l'Estat, quan la primera condecoració d'una entitat civil sempre havia de ser a Francisco Franco.¹⁰

El Barça, subvencions i requalificacions del franquisme

Les tres requalificacions esmentades fan referència al procés de trasllat del camp de Les Corts a la construcció d'un nou estadi a les afores de la ciutat, que seria el Camp Nou. Les recalificacions que es mencionen es produeixen l'any 1951, quan s'acorda l'intercanvi d'uns terrenys, entre el club i l'ajuntament de Barcelona, situats entre la Riera Blanca i el Carrer Maternitat, per uns altres al final de la Diagonal, a les afores de la ciutat. La segona requalificació fa referència a el procés de convertir la zona de Les Corts en terreny urbanitzable, ja que es tractava de zona verda privada i no es podia vendre per una quantitat suficient. Aquests fets es van produir el 4 d'agost de l'any 1962, gràcies a l'aprovació d'una nova Carta Municipal que concedia poders especials a l'alcalde de Barcelona, José María Porcioles, conegut per ser l'impulsor d'un urbanisme descontrolat a la ciutat de Barcelona.¹¹ Porcioles va ser el gran impulsor d'aquesta requalificació, que posteriorment seria ratificada pel Consell de Ministres el 13 d'agost de 1965. La tercera requalificació a la que fan referència a l'esmentada ratificació per part del Consell de Ministres, que va permetre la venda dels terrenys per uns 226 milions de pessetes.

El fragment del vídeo on apareix la idea de que "Franco va fer 3 requalificacions que van salvar de la fallida 3 cops al FCB" resulta francament evident que està extreta d'un portal d'internet anomenat Fútbolgate.com, on s'autoanomenen com al portal on trobaràs "La verdad sobre los escándalos del fútbol espanyol".

¹⁰ Ibid.

¹¹ Per a més informació sobre l'alcalde Porcioles i els seus plans urbanístics, consultar Martí MARÍN CORBERA: *Catalanisme, clientelisme i franquisme: Josep Maria de Porcioles*, Ed. Base, 2005

L'article en qüestió, "Las recalificaciones al Fútbol Club Barcelona"¹² no està firmat per cap persona ni correspon data de publicació. A l'aportació de documents com fotografies i pàgines de diari de l'època, no hi ha peu de pàgina que indiqui d'on s'ha extret la font, una explicació d'aquesta o a quin diari pertany, en ocasions ni tan sols es pot veure de quin dia és. Al llarg de l'article es fa referència a aquestes tres requalificacions, com a processos dilatats en l'espai i sense relació en si, i atribueixen a Franco l'autoritat d'aquestes. Al llarg del punt hem vist com es totalment falsa aquesta afirmació, on personalitats com l'alcalde de Barcelona, José María Porcioles van tenir un paper més rellevant que el del *Jefe del Estado*, que respon a un sol fet, que va ser la venda dels terrenys de les Corts per a la posterior adquisició dels terrenys on es construirà el Camp Nou, i la posterior venda dels terrenys de les Corts per a finançar la construcció del nou estadi. Un procés que es va allargar al temps, però considerar aquest procés com a tres requalificacions independents que van salvar tres cops l'economia blaugrana gràcies a la participació del Generalísimo es tergiversar els fets, magnificar-los i fer un repartiment de responsabilitats tendenciosos. Per últim, comentar la famosa "subvenció" que l'estat va atribuir al FCB l'any 1970, per a la construcció del Palau Blaugrana i la Pista de Gel. Aquesta idea que perllonga fins a dia d'avui, de que el règim va regalar diners a fons perdut a l'entitat blaugrana per a que construís noves instal·lacions, també es tendenciosa, ja que es tracta simplement de l'aplicació de la Ley 77/1961 del 23 de desembre, sobre l'Educació Física. El capítol novè, sobre la planificació i finançament d'instal·lacions esportives, defensa a l'article vint-i-setè que "La Delegación Nacional de Educación Física y Deportes fomentará la construcción, transformación o ampliación de instalaciones de práctica Deportiva, mediante la concesión de créditos, anticipos o subvenciones para estos fines".¹³ Queda clar doncs, que el Barça no va rebre cap tracte de favor respecte al finançament públic de part de la construcció de les instal·lacions del Palau Blaugrana i la Pista de Gel, simplement es va acollir a una llei del 1961, on l'estat incentivava la construcció d'instal·lacions esportives a nivell estatal.

¹² Consultat a internet (<https://www.futbolgate.com/investigaci%C3%B3n/las-recalificaciones-al-f%C3%BAtbol-club-barcelona>)

¹³ Consultat al BOE vía internet, (<https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1961-23723>)

El RM queda desmantellat al acabar la Guerra Civil, i triga 15 anys en guanyar una Lliga

Per últim, a través de part d'un documental sobre la vida de Santiago Bernabéu, es fa al·lusió a que el club blanc va ser gairebé destruït un cop finalitza la Guerra Civil el 1939, on molts jugadors van haver d'exiliar-se del país i la institució quedaria seriosament perjudicada, fet que farà que triguin 15 anys fins a tornar a guanyar un altre títol de Lliga. És completament encertat dir que el final del conflicte el 1939 va suposar un abans i un després en la història del RM, i que els anys de postguerra van ser especialment durs per a l'entitat blanca. Va haver de passar, al igual que el FCB i la resta de clubs, pel procés depurador de la DND on purgava persones afins al règim republicà, comunistes, o simplement persones que no fossin addictes al nou règim. El Reial Madrid, qui s'havia alineat amb la República durant el conflicte, havia quedat amb un equip en mínims, el seu estadi estava destruït i reconvertit en un camp de presoners.¹⁴ De fet, les similituds entre l'entitat blaugrana i el club de la capital fins a aquest moment son realment sorprenents, ja que els dos clubs tindran a presidents assassinats pel bàndol sollevant durant el conflicte armat. En el cas del FCB, Josep Suñol serà afusellat per les tropes afins al cop d'estat al front de Guadarrama durant els primers dies del conflicte.¹⁵ D'altra banda, el Reial Madrid té a la figura d'Antonio Ortega, qui fos afiliat al PCE i Director General de Seguridad, seria ajusticiat pel *garrote vil*.¹⁶

El club madridista va haver de fer front a uns anys negres, on va haver de reconstruir bona part del seu patrimoni com hem comentat abans, mentre se'l desposseïa de la seva significança política d'esquerres i republicana fins la caiguda del govern a causa del cop d'estat. La direcció erràtica del club es mantindrà fins el 1943, quan Santiago Bernabéu, ex jugador i ex directiu del club, assumirà la presidència del Reial Madrid, després de lluitar al bàndol franquista

¹⁴ Eduardo GONZÁLEZ CALLEJA: *El Real Madrid, ¿"equipo de España"? Fútbol e identidades durante el franquismo*, Política y Sociedad, nº51, 2014, p. 283-284

¹⁵ Per a més informació, consultar Josep Maria SOLÉ I SABATÉ, Carles LLORENS, Antoni STRUBELL: *Sunyor, l'altre president afusellat*, Ed. Pagès, 2011

¹⁶ Fernando M. CARREÑO: *Cuando el Madrid fue rojo*, Marca, 26 de febrer de 2018, consultat a internet (<https://www.marca.com/futbol/real-madrid/2018/02/26/5a932ba6268e3e86588c079c.html>)

sota les ordres del general Muñoz Grandes a la 150ª divisió.¹⁷ Tot i trobar-se en una situació compromesa, donarà un impuls al RM, transformant-lo en una maquinaria social i esportiva. De fet, Raimundo Saporta, qui fos la mà dreta de Bernabéu, va arribar a afirmar que “El Reial Madrid es i ha estat polític. Ha estat sempre tan poderós per estar al servei de la columna vertebral de l'Estat. Quan es va fundar el 1902, respectava a Alfons XIII, l'any 1931 ho feia amb la República, l'any 39 al *Generalísimo*, perquè acata amb lleialtat a la institució que dirigeix la nació”.¹⁸ La diferència entre l'entitat blaugrana i el Reial Madrid doncs, podem afirmar que ha estat en què mentre el FCB ha estat fidel a uns ideals polític i a la seva pròpia essència des de la seva fundació el 1899, el Reial Madrid ha adoptat una postura camaleònica, on ha sabut configurar la seva pròpia coexistència definint les seves característiques per a guanyar-se la simpatia del govern o règim del moment.

Conclusions

La jornada del 17 d'abril de 2023 serà recordada per la singular disputa que els dos equips més prestigiosos del futbol a Espanya van mantenir respecte a la seva identitat històrica. El President del FCB, personalment, va acusar al Reial Madrid d'haver estat afavorit històricament per decisions arbitrals, considerat l'equip del règim i que va controlar el màxim estament arbitral durant 70 anys. Durant aquest assaig hem comprovat com històricament aquests dirigents durant algun moment de la seva vida professional han mantingut una relació més o menys directe amb el Reial Madrid, que s'ha mantingut amb diferents presidents al llarg dels anys, el que constituiria un clar conflicte d'interessos, així com un domini absolutament aclaparador de l'estament arbitral fins els anys 90. Ara bé, no podem assegurar amb fets documentats aquests favoritismes en les decisions arbitrals, ja que mai s'ha provat una relació directa entre el Reial Madrid i una influència directa en les decisions dels àrbitres. També cal dir que al primer nivell europeu els escàndols arbitrals, la compra d'àrbitres i partits pactats han estat denunciats amb més o menys freqüència, mentre que al territori espanyol gairebé

¹⁷ Alejandro VIUDA SERRANO: *Santiago Bernabéu y el Real Madrid: Un análisis histórico del mito del fútbol. Política y deporte en la España Franquista*, International Journal of Sport Sciences, nº3(1), 2013, p. 38-39

¹⁸ Ibid. p.42

mai han sortit a la llum, i sembla poc probable que sigui a causa d'un menor nivell de corrupció.

D'altra banda, el vídeo publicat de manera oficial per les xarxes socials del Real Madrid, es un despropòsit impropï d'una entitat esportiva de la importància i rellevància social del conjunt blanc. La resposta es produïa en menys de 12 hores, i la intenció principal del curtmetratge de 4 minuts i escaig es el mostrar que l'entitat blaugrana va ser un club ajudat i simpatitzant del règim franquista, en un exercici de revisionisme històric, basat en argumentacions tendencioses, en alguns casos directament falses, la omissió voluntària del context polític i social, i els precedents que per exemple, portaven a l'aparició de simbologia franquista durant els festejos de la inauguració del Camp Nou. El fet més preocupant, des d'un punt de vista historiogràfic, es que el Reial Madrid elabori continguts historiogràfics fonamentat en webs pseudo-històriques, on la manca d'autor que atribueixi el que s'exposa, la manca d'ús bibliogràfic o almenys la citació d'aquesta, l'aportació de fonts sense context ni datació d'aquesta, resulta en una obra més pròpia d'un alumne d'ensenyament obligatori. L'evident ús del portal futbolgate.com, ple d'articles carregats d'informació falsa i tendenciosa únicament contra el Futbol Club Barcelona, fa que el resultat sigui un vídeo que ataca directament a la memòria històrica d'un club com el FCB des de la mentida i la manipulació, i una falta de respecte per a les persones que van patir de la repressió franquista en la defensa de l'entitat blaugrana. Per acabar, l'afirmació de que l'any 1965 el FCB va fer a Franco com a soci d'honor, sembla extreta del mateix article a futbolgate que parla sobre les requalificacions dels terrenys de les Corts. En aquest article es pot veure com hi ha una foto on apareix Franco nomenat president d'honor del comitè d'inauguració del nou camp. La al·lusió al fet que no fos Soci d'Honor del club sinó d'un comitè d'inauguració, sembla un cas gravíssim de manipulació dels fets per a construir un relat fonamentat en la mentida, i hauria d'exigir una rectificació per a l'honor del propi club.